

ἘΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑνδέκατος

Συνδρομὴ ἑτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἑπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους, καὶ εἶναι ἑτησίου. - Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6

19 Ἀπριλίου 1881

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ ΚΑΙ ΠΡΕΒΕΖΑ

ὑπὸ Ἀντ. Μηλιωρᾶκη.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἔθνῶν τόποι τινὲς μεσόγειοι ἢ παρλίοι, λίμναι, ποταμοί, ὄρη, ἐγένοντο κατὰ διαφόρους χρόνους ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῶν θέσεως, προσφόρου οὕσης εἰς στρατιωτικὰ ἔργα, ἢ ἐπιτηδεῖας εἰς ἐμπορικὰς, βιομηχανικὰς ἢ μεταλλευτικὰς ἐπιχειρήσεις, ἀντικείμενον ἐρίδων, ἢ θέατρον αἱματηρῶν καὶ καταστρεπτικῶν ἀγῶνων, ἢ καὶ θέμα διπλωματικῶν εἰρηνικῶν διαπραγματεύσεων.

Ἐν τοῖς τόποις τούτοις καταλέγεται καὶ ὁ Ἀμβρακικὸς κόλπος. Αὐτοὶ εἶσι οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ κατενόησαν τὴν σημαντικότητα τῆς περικλείουσα ταύτης θαλασσίας ἐκτάσεως, ἧτις, ἀπὸ στενοῦ στομίου ἀρχομένη, εἰσέρχεται εὐρυνομένη βαθύτατα εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα, βρέχουσα καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν περίμυτρον ἀκτᾶς 70 μιλίων, καὶ σχηματίζουσα λιμένας, ἀκρωτήρια, κόλπους βαθεῖς, λιμνοθαλάσσας καὶ νησίδας, δεχομένη τὰ ὕδατα δύο μεγάλων ποταμῶν καὶ πολλῶν βράκων καὶ χειμάρρων, καὶ οὕτως ἀποτελοῦσα τὸ στόμα, δι' οὗ ἀναπνέει πᾶσα ἡ Ἡπειρος, καὶ αἱ ἡπειρωτικαὶ ἐπαρχίαι τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ἀρχαίους λαοὺς τῆς Ἑλλάδος, ἐνωρὶς ἀποστείλαντας ἐνταῦθα ἀποικίας, ὧν ἐπισημοτάτη ἡ τῶν Κορινθίων Ἀμβρακία, καὶ τὸ Ἀνακτόριον, αἵτινες ἐχρησίμειυσαν αὐτοῖς ὡς ἀφετηρίαι στρατιωτικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἔργων. Οἱ τῶν Μακεδόνων βασιλεῖς ἐπέξέτεινον μέχρι τούτου τὴν ἐξουσίαν των, οἱ Ῥωμαῖοι ὡσαύτως, ἰδρύσαντες καὶ πόλιν, τὴν Νικόπολιν, εἰς ἀνάμνησιν μὲν τῆς παρὰ τὸ Ἄκτιον ναυμαχίας, ἀλλὰ καὶ δι' ἑτέρους λόγους, συνοικίσαντες εἰς αὐτὴν τοὺς κατοίκους τῶν λοιπῶν πόλεων τοῦ κόλπου.

Οἱ Βυζαντινοί, οἱ Τοῦρκοι, οἱ Ἑνετοὶ, οἱ Γάλλοι, καθ' ὅλην τὴν μακρὰν περίοδον τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ἐγένοντο κύριοι ἀλληλοδιαδόχως τοῦ κόλπου τούτου, δι' οὗ ἠδύναντο νὰ εἰσπληθῶσι ταχέως εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἡπείρου. Νῦν δὲ ὁ εἰσπλέων εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, βλέπει ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν κυματίζουσαν τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν τοῦ Μωάμεθ, καὶ σκοπιάς, καὶ κατασκηνώσεις στρατοῦ ὅπου ἐπίκαιρος καὶ στρατηγικὴ θέσις ἐν αὐτῷ ὑπάρχει.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ μικροῦ τμήματος

τῆς μεγάλης Ἑλλάδος, ὅπερ ἀπετέλεσε τὸ ἐλεύθερον ἑλληνικὸν βασίλειον, δολόκληρος ἢ μεσημβρινὴ καὶ δυτικὴ παραλία τοῦ κόλπου ἐτέθη ὡς ὄριον τῆς ἀνατολικῆς γραμμῆς τῶν βορείων ὀρίων τῆς Ἑλλάδος, ἅτινα ἀποτελοῦσιν αἱ ἐπαρχίαι Βονίτσης καὶ Ἐη-

ρομέρου, καὶ Βάλτου, τὰς ἐλευθέρως ὅμως ἀκτᾶς τῶν ἀρειμανίων τέκνων τῶν ἐπαρχιῶν τούτων δὲν βρέχει καὶ ἐλεύθερον κύμα, διότι οἱ Τοῦρκοι εἶνε ἀπόλυτοι κύριοι τοῦ στομίου τοῦ Ἀμβρακικοῦ, διατηρήσαντες ἐπὶ τῆς ἐλευθέρως ἑλληνικῆς γῆς σπιθαμὴν ἐδάφους, ἐφ' ἧς φρούριον καὶ σημαία Τουρκικὴ καὶ φρουρὸς δεικνύων ὅτι δὲν εἶνε ἐλεύθερος ὁ εἰσπλος, ἄνευ τῆς ἐκδόσεως φερμανίου.

Ὁ Παγασπητικὸς κόλπος ἀφ' ἑνὸς, καὶ ὁ Ἀμβρακικὸς ἀφ' ἑτέρου, εἰς οὗς καταλήγουσι τὸ Ἄν. καὶ τὸ Δ. ἄκρον τῶν βορείων συνόρων τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος, ἀποτελοῦσιν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοῦς μίαν τῶν ἰσχυροτέρων δυναμίσεων τῆς σύμρονον ἐπικρατείας, δι' ὧν ἀπειλεῖ ἀνά πᾶσαν στιγμὴν αὐτοῦς τοὺς κροτάφους τῆς Ἑλλάδος. Ἐχουσα ἐν Πρεβέζῃ καὶ Βάλῳ τοὺς στρατιωτικούς αὐτῆς σταθμούς ἐν ἀσφαλείᾳ, δύναται νὰ εἰσβάλῃ ἀωλύτως εἰς Ἀκαρνανίαν καὶ Εὐρυτανίαν, νὰ λεη-

καθιστώντα τὸ κλίμα αὐτῆς νοσηρὸν, διὰ μέσου δὲ τῆς πολίχνης ῥέει αὐλαχὲ ποταμίου ὕδατος, καὶ καθ' ὅλην δὲ τὴν παραλίαν ταύτης μέχρι προαστείου τοῦ Μπούχλι ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν θάλασσαν διάφοροι ῥύακες.

Νομίζομεν ὅτι ἂν πρὸ χρόνων καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος ἐμελετᾶτο ἡ τοπογραφία τῶν μερῶν τούτων καὶ κατασκευάζετο δὸς ἀμαξιτῆ μεταξὺ Βονίτης καὶ Ζαβέρδας, χωρίου κειμένου εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τοῦ σχηματιζομένου ὑπὸ τῆς Λευκάδος καὶ τῶν δυτικῶν παραλίῶν τῆς Ἀκαρνανίας, ἢ Βόνιτσα ἤθελε κατασταθῆ σταθμὸς διαβάσεως τῶν Ἑπειρωτῶν εἰς τὴν Ἀνατολήν. Καὶ ἤρξατο μὲν πρὸ χρόνων ἀπὸ Ζαβέρδας ἡ κατασκευὴ ὁδοῦ, ἀλλὰ διεκόπη. Πρὸ τίνος δ' ἐπαυλῆθησαν αἱ ἐργασίαι χάριν τῶν στρατιωτικῶν κινήσεων καὶ ἐξακολουθοῦσιν ὅπως ἡ δὸς κατασταθῆ βατῆ εἰς ἀμάξας. Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ Ζαβέρδας εἰς Βόνιτσαν εἰς πεζὸν εἶνε ὥρι 3.30'.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἐκ προχειρῶν σημειώσεων, ἃς ἐτηρήσαμεν διελθόντες τὰ μέρη ταῦτα, ἐγράψαμεν, ὅπως δώσωμεν ἀμυδρὰν ἰδέαν εἰς τοὺς ἀνιγνώστας τῆς «Ἑστίας» τῆς ἀξίας καὶ τῆς σημασίας τοῦ κόλπου τούτου, περὶ οὗ γίνεται τόσος λόγος σήμερον καὶ οὐτινος τὴν κατοχὴν τηρεῖ ἡ Τουρκία εἰς ἑαυτήν. Ἡ ὑποσχεθεῖσα παραχώρησις τοῦ Πηγασητικοῦ κόλπου, ἢ κόλπου τοῦ Βόλου, δι' οὗ συγκοινωνεῖ ἡ Θεσσαλία, σώζει μὲν τὰ ΒΑ. ὅρια τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ἀμέσου ἀπειλῆς, ἢ ἀρνησις ὅμως τῆς παραχώρησεως τοῦ Ἀμβρακικοῦ διατηρεῖ τὴν ἀπειλὴν ἐκ δυσμῶν, καὶ καταδικάζει εἰς νέκρωσιν ὅλας τὰς ΒΑ. ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀποτελεῖται δ' ἐνταῦθα ὅριον ἐλληνικὸν, οἷον ὑπῆρχε καὶ πρὶν, ἐναντίον παντὸς κανόνος στρατιωτικοῦ καὶ πολιτικοῦ τῆς ὁροθεσίας τῶν ἐθνῶν.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ρουφφίνη. — Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συντομία. Ἰδίαι σελ. 225.

Ε΄

Μάχη ἐκ πρατάξεως

Μόλις εἶχεν ἐπιστρέψει ὁ Σιρ Ἰωάννης, καὶ ἀκούσας κρότον ἀμαξίας ταχέως προσερχομένης, ἀνεπήδησε καὶ ἔδραμεν εἰς τὸν ἐξώστην. Ἦτο ἡ ἀμαξία του, ἥτις ἔστη μετ' ὀλίγον πρὸ τῆς ἐξωθύρας. Κατῆλθε δ' ἐξ αὐτῆς μικρὸς τις, χονδρὸς καὶ μεσηλίξ κύριος, ὃν ὁ Γιάννης ὠδήγησε διὰ τοῦ κήπου.

Ὁ Σιρ Ἰωάννης ἔσπευσε νὰ κλείσῃ τὴν θύραν, δι' ἧς ἐκοινωνεῖ πρὸς τὴν αἴθουσαν τὸ δωμάτιον τῆς Χούτσινς, εἶτα δ' ἐπανῆλθεν εἰς τὴν σκοπιάν του ἐγκαίρως, καὶ εἶδε τὸν νεήλυδα ἰστάμενον κάτω τῆς κλίμακος, ἀποκαλυπτόμενον, ἐξάγοντα τοῦ κόλπου του λευκότερον μανδύλιον καὶ σπογ-

γίζοντα βραδέως τὴν μεγάλην φαλακράν του κεφαλὴν ἥτις ἤστραπτεν ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς σφαῖρα χρυσοῦ, εἶτα δὲ παρατιροῦντα ταχέως τὴν ἐνδυμασίαν του, τινάσσοντα ἐκ τοῦ προχείρου τὸν κοριορτὸν τῶν ὑποδημάτων του, καὶ ἀνυδαίνοντα τέλος τὴν κλίμακα.

— Ἰατρὸς πρέπει νὰ εἶνε, ἐψηθύρισεν ὁ βραωνέτος, ἀφοῦ εἶδεν ἐγγύτερον τὸ εὐρὺ καὶ χρηστὸν ἀγγλικὸν πρόσωπον τοῦ ἐρχομένου, τὸν προσφάτως ἐξυρισμένον πώγωνά του, καὶ τὸν ἀπαραιτήτων μέλανά του ἐπενδύτην, ὃν καταδείκνυεν ἔτι μελανώτερον ὁ ἄσφογος λευκὸς τοῦ λαμιοδέτης καὶ ὁ χιονόλευκος χιτῶν του.

Ἡ καρδιά τοῦ Σιρ Ἰωάννου ἤνοιξεν εὐαρέσως, ὡς ἀνοίγει ὑπὸ τὰς εὐεργετικὰς ἀκτῖνας ὀλιωθρικοῦ ἡλίου τὸ ὑπὸ πρῶτον παγετοῦ νοσήσαν ἄνθος.

Ὁ βραωνέτος ὑπεδέχθη τὸν ξένον μετ' ὅλης τῆς ἐγκαρδίου φιλοφροσύνης, ὅσῃν ἐπέτρεπεν αὐτῷ ὁ χαρακτήρ του καὶ αἱ ἐξεις του. Ἔπεινε πρὸς αὐτὸν τὸν λιχανὸν καὶ τὸν μέσον δάκτυλον τῆς δεξιᾶς του καὶ τοῦ ἐξήτησε μάλιστα τυπκῶς συγγνώμην διὰ τὸν κόπον, τὸν ὁποῖον οὐ ἔδιδε. Ὁ ἰατρὸς ἐδέξατο μετ' ὅλης τῆς προσηκούσης εὐλαθείας, μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ λιχανοῦ του, τοὺς δύο δακτύλους τοῦ βραωνέτου καὶ τοὺς ἔθλιψε ἄπῳς ἰατρικῶς, ὡς ἐξήτηζε τὸν σφυγμὸν των. Μετὰ τοῦτο ὁ ἰατρὸς Ὑόρκε —διότι οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ νέος ἰατὴρ— μετ' ὅλης τῆς ἀπαθείας ἀνδρὸς συγχωρεθέντος πρὸς ἀνθρώπου πάσης τάξεως καὶ παντὸς ἔθνους κ' εὐκόλως ἀνακαλύπτοντος τὰς ἀδυναμίας καὶ τὸ νόσημα ἐκάστου, παρεκάλεσεν ἐν πρώτοις τὸν Σιρ Ἰωάννην νὰ μὴ κάμνῃ λόγον περὶ κόπου ἢ ὑπηρεσίας του, εἶπεν, ὦρείτε νὰ ἴνηκαὶ ἦτο εἰς τὰς διαταγὰς παντὸς ἐν γένει ἀρξίστου, καὶ καθήκον εἶχε νὰ ἴνη πάντοτε πρόθυμος. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ, οἷενδήποτε κόποι ἀντήμειβεν ἡ τιμὴ ὅτι ἀπῆλαυνεν οὕτω τῆς γνωριμίας τοῦ Σιρ Ἰωάννου Δάβεν (οἱ δύο κύριοι χαιρετίθησαν ἀμοιβαίως), καὶ ἡ εὐχαρίστησις ὅτι ἤθελε φανῆ, ὡς τοῦλάχιστον ἤλπιζε, χρήσιμος εἰς τὴν δεσποινίδα Δάβεν, τῆς ὁποίας εἶχε μάθει παρὰ τοῦ ὑπηρετοῦ τοῦ ἀτύχημα.

Πάντα ταῦτα ἀναπαρίνοντο ἐντελῶς εἰς τὰς περὶ τοῦ πρέποντος ἰδέας τοῦ βραωνέτου, καὶ ἡ ἀνακούφισις ἣν ἠσθάνθη ἀκούων τὸν ἰατρὸν Ὑόρκε ἠδύνατο νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν εὐχαρίστησιν ἀνθρώπου, ὅστις διέφυγε κίνδυνον πνιγμοῦ. Καθ' ὃν δὲ χρόνον διεκόπητο ὁ εὐτραφὴς μικρὸς ἰατρὸς, ἵνα ἀναπνεύσῃ, ὁ Σιρ Ἰωάννης ἔλαβε καιρὸν νὰ εὐλογήσῃ τὴν θεῖαν πρόνοιαν, ἥτις τῷ ἀπέστειλεν ἰατρὸν τοσοῦτον καλοανατετραμμένον. Τέλος, μετ' ὅλα τὰ προσήκοντα προοίμια, οἱ δύο ἄγγλοι ἐκάθισαν, καὶ ὁ Σιρ Ἰωάννης, ἤρχισε τὴν μακρὰν διήγησιν τῶν ἀτυχημάτων του, μέχρι τῆς τελικῆς καταστροφῆς τῆς ἀνατραπέσις ἀ-